

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи

Навчальний рік 2026-2027

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Клінічна психологія»

Нормативний освітній компонент

Форма здобуття освіти очна

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Спеціальність 227 «Терапія та реабілітація»

Освітньо-професійна програма «Фізична терапія, ерготерапія»

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Курс 4

Силабус освітнього компоненту
затверджений на засіданні кафедри
психіатрії, наркології, медичної
психології та соціальної роботи

Схвалено методичною комісією ХНМУ
з проблем терапевтичного профілю

Протокол від
«31» серпня 2023 року № 1

Протокол від
«31» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

проф.Кожина Г.М.
(прізвище та ініціали)

Голова

(підпис)

проф.Кравчун П.Г.
(прізвище та ініціали)

Розробники силабусу:

1. Кожина Г.М., завідувач кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи,

2. Терьошина І.Ф., доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи, кандидат медичних наук,

3. Зеленська К.О., доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи, кандидат медичних наук.

Викладачі: Маркова Маріана Владиславівна - професор кафедри., Коровіна Л.Д. - доцент кафедри.

Контактний тел. та E-mail викладача:

Коровіна Л.Д. +3 80(68)318 73 90, e-mail: ld.korovina@knmu.edu.ua

Професійні інтереси викладача: психіатрія, наркологія, медична психологія.

Профайл:

1. <http://irbis-nbuv.gov.ua/ASUA/0063118>

2. url-адреса Scopus <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56026820900>

3. url-адреса ORCID

<https://orcid.org/0000-0002-5994-3340>

4. Research ID

<https://publons.com/researcher/3948048/liliia-korovina/>

М.В.Маркова +3 80(68)318 73 90, e-mail: mv.markova@knmu.edu.ua

Професійні інтереси викладача: психіатрія, психотерапія, медична психологія, практична психологія

Профайл:

1. <http://irbis-nbuv.gov.ua/ASUA/0015163>

2. url-адреса Scopus <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=55279977800>

3. url-адреса ORCID

<https://orcid.org/0000-0003-0726-4925>

4. Research ID

<https://publons.com/researcher/3957883/marianna-markova/>

Очні консультації, заочні консультації. Он-лайн консультації: на платформі Moodle ,Zoom або Google Meet по середам кожного тижня о 14 годині за київським часом.

Локація: 61022, м.Харків, пр. Науки, 4; вул. Академіка Павлова, 46.
Тел./факс (057) 738-10-68.

Бази кафедри: КНП ХОР «Обласна клінічна психіатрична лікарня №3», Військово-медичний клінічний центр Північного регіону, ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України», КНП ХОР «Обласний наркологічний диспансер», ННМК «Університетська клініка» ХНМУ.

E-mail: kaf.6med.psihiatrii@knmu.edu.ua

Час проведення занять: понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця (практичні заняття 8:00 - 12:15 / 12:25-16:45 у відповідності з розкладом; лекції – 9:20-11:00, 13:20-15:00 у відповідності з розкладом).

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Клінічна психологія» складений відповідно до Освітньо-професійної програми “Фізична терапія” та проекту Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший(бакалаврський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності 227 “Терапія та реабілітація”

Опис освітнього компоненту: «Клінічна психологія» закладає основи вивчення студентами психіатрії, наркології та інших клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами; забезпечує формування умінь застосовувати знання з клінічної психології в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності; закладає основи пізнання психології хворої людини, формування здорового способу життя та профілактики порушення психічних функцій в процесі життєдіяльності та при різних захворюваннях.

Предметом вивчення освітнього компоненту є особистість хворої людини в широкому сенсі цього слова, роль психіки в виникненні, протіканні та попередженні розладів.

Міждисциплінарні зв'язки:

Освітній компонент «Клінічна психологія» базується на вивченні студентами основ загальної психології, соціології, анатомії людини та фізіології людини, патоморфології та патофізіології, деонтології в медицині, психології спілкування та інтегрується з цими дисциплінами, та закладає основи вивчення студентами психіатрії, наркології, внутрішніх хвороб, педіатрії та інших клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію з ними.

Пререквізити освітнього компоненту: «Соціальна психологія та психологія праці », «Вікова психологія», «Фізіологія людини».

Кореквізити освітнього компоненту: «Психіатрія та наркологія», «Пропедевтика внутрішніх хвороб».

Посилання на сторінку Moodle <http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=4213>

1. Мета та завдання освітнього компоненту

1.1. Мета формування у студентів теоретичних основ клінічної психології, розуміння історії розвитку і структури сучасних знань у галузі даної науки, значення взаємозв'язку теоретичних і практичних знань, їх прикладної значущості в рішенні питань з інших галузей психології, медицини і педагогіки.

1.2. Завдання

- опанувати фундаментальні теоретичні засади клінічної психології.
- сформуванню уявлення про місце клінічної психології в контексті інших психологічних дисциплін, зв'язку з іншими суміжними дисциплінами (медичною психологією, нейропсихологією, патопсихологією, психіатрією, віковою психологією, педагогікою, психофізіологією).
- ознайомлення з основними поняттями та проблемами клінічної психології,
- ознайомити студентів із загальнопсихологічними фундаментальними проблемами, вирішуваними клінічною психологією.
- формування уявлень про основні складові розділи сучасної клінічної психології: патопсихологію, нейропсихологію, психосоматичні розлади і аномальну генезу психічного розвитку;
- ознайомити студентів з основними принципами і методами діагностичних досліджень у клініці.
- ознайомити студентів з основними підходами до критеріїв психічної норми.
- ознайомити студентів з системами класифікації індивідів з психічними розладами.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати: фундаментальні теоретичні основи клінічної психології патопсихології; основні методи діагностичного дослідження у клініці; загальнопсихологічні фундаментальні проблеми, вирішувани клінічною психологією.

вміти: формулювати завдання діагностичного дослідження у клініці та наводити її обґрунтування; володіти загально вживаними психо-діагностичними методиками.

1.3 Компетентності та результати навчання,

1.3.1. Програмні компетентності

Інтегральна компетентність Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого педагогічних наук.

Загальні компетентності

- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- Навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність працювати в команді.
- Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

- Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.
- Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.
- Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.
- Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

1.3.2. Програмні результати навчання

- Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.
- Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами)
- Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.
- Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.
- Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

- Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills):

- комунікаційні навички
- міжособистісні навички
- навички дослідження
- адаптивність
- емоційний інтелект

2. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компоненту	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 22«Охорона здоров'я»	Нормативна, очна форма навчання	
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: 227 «Терапія та реабілітація»	Рік підготовки:	
		4-й	-й
		Семестр	
		6-й	-й
Годин для заочної форми навчання: аудиторних – 44 самостійної роботи студента - 46	Освітній ступень Перший (бакалаврський) рівень ОПП «Фізична терапія, ерготерапія»	Лекції	
		16 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		46 год.	год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: залік			

2.1 Опис освітнього компоненту

2.1.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Теоретико-методологічні основи клінічної психології	2	вступна
2	Практичні задачі і функції клінічних психологів. Етичні проблеми роботи клінічного психолога	2	інформаційна

3	Теоретичні підходи до аналізу психопатологічних явищ.	2	інформаційна
4	Поняття внутрішньої картини хвороби.	2	інформаційна
5	Критерії психічної норми	2	інформаційна
6	Типи відношення особистості до хвороби і аналіз умов їх виникнення.	2	інформаційна
7	Психосоматичні хвороби та моделі їх формування.	2	інформаційна
8	Принципи побудови діагностичних досліджень у клініці. Використовування загальнозживаних психодіагностичних методик.	2	інформаційна
Разом		16	

2.1.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Теоретико-методологічні основи клінічної психології	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, опрацювання лекційного матеріалу	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
2	Практичні задачі і функції клінічних психологів. Етичні проблеми роботи клінічного психолога	2	розповідь-пояснення, бесіда, опрацювання лекційного матеріалу, дебати	Поточний контроль: усне опитування, презентації Підсумковий контроль: залік
3	Теоретичні підходи до аналізу психопатологічних явищ.	4	розповідь-пояснення, бесіда, опрацювання лекційного матеріалу	Поточний контроль: усне опитування, доповідь Підсумковий контроль: залік
4	Поняття внутрішньої картини хвороби.	4	Розгляд теоретичного та лекційного матеріалу, розповідь, пояснення.	Поточний контроль: усне опитування, вирішення тестових завдань

				Підсумковий контроль:залік
5	Критерії психічної норми	4	Бесіда, дискусія,вирішення	Поточний контроль: усне опитування, Підсумковий контроль:залік
6	Типи відношення особистості до хвороби і аналіз умов їх виникнення.	4	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія,обговорення з викладачем учбових елементів заняття;	Поточний контроль: усне опитування,вирішення тестових завдань Підсумковий контроль:залік
7	Психосоматичні хвороби та моделі їх формування.	4	розповідь-пояснення, бесіда	Поточний контроль: усне опитування,вирішення тестових завдань,доповідь Підсумковий контроль:залік
8	Принципи побудови діагностичних досліджень у клініці. Використовування загальнозживаних психодіагностичних методик.	4	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія,обговорення з викладачем учбових елементів заняття;	Поточний контроль: усне опитування,доповідь Підсумковий контроль:залік
разом		28		

2.1.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Історія зародження і становлення спеціальності.	5	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль,доповідь Підсумковий контроль:залік
2	Сфера застосування клінічної психології.	5	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять;діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль,доповідь Підсумковий контроль:залік

3	Принципи розмежування психологічних феноменів і психопатологічних симптомів.	5	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь, реферат Підсумковий контроль: залік
4	Модель хвороби в психіатрії і психоаналізі.	5	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь, презентація Підсумковий контроль: залік
5	Поняття психічної адаптації і дезадаптації.	5	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь, реферат Підсумковий контроль: залік
6	Психологічні проблеми подолання хвороби, кризи особистості.	7	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь на практичному занятті Підсумковий контроль: залік
7	Теорія стресу Г. Сельє. Теорія Александера про співвідношення певних типів дитячих конфліктів і хвороб.	7	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік
8	Використовування загальноживаних психодіагностичних методик.	7		Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, опанування психодіагностичних методик Підсумковий контроль: залік
Разом				46

3. Оцінювання успішності навчальної діяльності здобувачів освіти

Оцінювання успішності навчальної діяльності здобувачів освіти здійснюється згідно «Інструкції оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ» http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/instr_ocin21.docx Оцінювання поточної та загальної навчальної діяльності (ПНД, ЗНД).

Поточна навчальна діяльність (ПНД) - це навчальна діяльність студента впродовж семестру, яка контролюється науково-педагогічним працівником, що проводить заняття у групі. ПНД передбачена для ОК, вивчення яких в поточному семестрі не закінчується. ПНД вважається виконаною, якщо здобувач в поточному семестрі відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3 балам та вище, в такому разі у відомість виставляється відмітка «відпрацьовано» та вказується середній бал в 4-бальній системі (розраховується автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ), або «не відпрацьовано», якщо здобувач в поточному семестрі має невідпрацьовані пропущені аудиторні заняття та лекції, або середній бал нижче за 3 бали.

Загальна навчальна діяльність (ЗНД) – це навчальна діяльність здобувача освіти впродовж всього періоду вивчення ОК (або частини), що закінчуються оцінкою з формою контролю «залік», ЗНД вважається виконаною, якщо здобувач відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3-ом балам та вище. Бали за ЗНД для ОК з формою контролю «залік» розраховуються як середнє арифметичне балів ПК за всі теми всіх семестрів, впродовж всього періоду вивчення ОК (з точністю до сотих) за таблицею 2 «Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для ОК, що завершуються заліком)», що додається (додаток 2), автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД визначається у балах від 120 до 200.

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для освітніх компонентів , що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120

4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

3.2 Проведення та оцінювання заліку

Оцінювання результатів вивчення освітнього компоненту проводиться безпосередньо під час останнього заняття, яке проводиться науково-педагогічним працівником, що проводить заняття у групі. це підсумковий контроль, що проводиться після засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з освітнього компоненту на підставі виконання ним певних видів робіт на практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи. Оцінювання освітнього компоненту проводиться по закінченні вивчення освітнього компоненту у формі «заліку»

Підсумкове заняття передбачає такі контрольні елементи:

1. Оцінювання засвоєння теоретичного матеріалу, який включає наступне:

- 1) тестові завдання з освітнього компоненту, які охоплюють зміст навчального матеріалу підсумкового заняття відповідно до програми освітнього компоненту
- 2) усне опитування

оцінювання теоретичних знань за всіма темами ОК оцінюються за таблицею:4

Таблиця 4

Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти з освітніх компонентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно

	застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
Зокрема, критерії оцінювання практичних навичок з дисциплін	
«Відмінно»	Студент відповідає високому (творчому) рівню компетентності: студент виявляє особливі творчі здібності, без помилок самостійно демонструє виконання практичних умінь та володіє системними теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.) та має здібності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.
«Добре»	Студент самостійно демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі неточності, які швидко виправляє, володіє теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.)
«Задовільно»	Студент демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі помилки, які може виправити при корекції їх викладачем, володіє задовільними теоретичними знаннями (знає основні положення методики виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.).
«Незадовільно»	Студент не може самостійно продемонструвати практичні вміння (виконує їх, допускаючи грубі помилки), не володіє достатнім рівнем теоретичних знань (не знає методики виконання практичних навичок, показань і протипоказань, можливих ускладнень, та ін.).

Оцінка з освітнього компоненту

Для освітніх компонентів, вивчення яких закінчується у поточному семестрі, а формою контролю є «залік» передбачається врахування ЗНД.

Оцінка з освітнього компоненту виставляється лише студентам, якщо здобувач відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3-ом балам та вище Оцінки "Fх" або "F" ("незадовільно") виставляються студентам, яким не зараховано вивчення освітнього компоненту, формою контролю якої є залік.

Загальна сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 120 балів. Для освітніх компонентів, формою контролю яких є «залік», сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 200 балів.

Після проведення семестрового контролю для ОК, або частин, що закінчуються формою контролю «залік», відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють здобувачу освіти відповідну оцінку за таблицею 3 «Шкала оцінювання у ХНМУ», у індивідуальний навчальний план здобувача освіти та заповнює відомості успішності .

Таблиця 3

Шкала оцінювання у ХНМУ

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Ліквідація академічної заборгованості (відпрацювання). Відпрацювання проводяться згідно положенню про відпрацювання ХНМУ

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk

3.2. Питання для заліку:

1. Предмет і структура клінічної психології.
2. Дефініції клінічної, медичної, нейропсихології і патопсихології.
3. Історія зародження і становлення спеціальності. Об'єкт і спрямованість клінічної психології.
4. Практичні задачі і функції клінічних психологів. Етичні проблеми роботи клінічного психолога.
5. Клінічна психологія і суміжні дисципліни. Сфера застосування клінічної психології. Практичні задачі і функції клінічних психологів. Етичні проблеми роботи клінічного психолога.
6. Теоретичні підходи до аналізу психопатологічних явищ.
7. Теоретичні основи і дослідницькі проблеми клінічної психології. Базові категорії теоретичного апарату.
8. Феноменологічний (Ясперс), психодинамічний (Фрейд) і екзистенціальний підходи до аналізу психопатологічних явищ.
9. Принципи розмежування психологічних феноменів і психопатологічних симптомів.
10. Аналіз умов виникнення: загальні тези.
11. Поняття внутрішньої картини хвороби.
12. Критерії психічної норми.

13. Психічне здоров'я, психічна хвороба, психічний розлад.
14. Системи класифікації індивідів за психічними розладами.
15. Поняття психічної адаптації і дезадаптації
16. Захисні механізми як невід'ємна частина структури особистості.
17. Позиція вчених у вітчизняній психології і психотерапії з питання про роль психологічного захисту.
18. Взаємозв'язок особистісних рис, розладів особистості і механізмів захисту.
19. Види і угруповання захисних механізмів.
20. Типи відношення особистості до хвороби і аналіз умов їх виникнення.
21. Типи ставлення особистості до хвороби: адекватне, зневажливе, заперечення, іпохондричне, нозофобне, утилітарне.
22. Психологічні реакції хворих на захворювання.
23. Агравация і симуляція.
24. Неврози, реактивні стани.
25. Психосоматичні хвороби та моделі їх формування.
26. Принципи побудови діагностичних досліджень у клініці.
27. Використовування загальноновживаних психодіагностичних методик.
28. Основні принципи діагностики в клінічній психології.
29. Мета і методи діагностики.
30. Принципи побудови діагностичних досліджень.
31. Загальна характеристика, оцінка, конфігурація та інтерпретація загальноновживаних психодіагностичних методик.
32. Клінічні шкали, їхня інтерпретація

3.3. Контрольні питання:

Тема 1

1. Предмет і структура клінічної психології.
2. Дефініції клінічної, медичної, нейропсихології і патопсихології.
3. Історія зародження і становлення спеціальності.
4. Об'єкт і спрямованість клінічної психології.

Тема 2

1. Практичні задачі і функції клінічних психологів.
2. Етичні проблеми роботи клінічного психолога
3. Клінічна психологія і суміжні дисципліни.
4. Сфера застосування клінічної психології.
5. Практичні задачі і функції клінічних психологів.
6. Етичні проблеми роботи клінічного психолога.

Тема 3

1. Теоретичні підходи до аналізу психопатологічних явищ.
2. Теоретичні основи і дослідницькі проблеми клінічної психології.
3. Базові категорії теоретичного апарату.
4. Феноменологічний (Ясперс), психодинамічний (Фрейд) і екзистенціальний підходи до аналізу психопатологічних явищ.
6. Принципи розмежування психологічних феноменів і психопатологічних симптомів.
7. Аналіз умов виникнення: загальні тези.

Тема 4

1. Поняття внутрішньої картини хвороби.
2. Проблема теоретичного моделювання внутрішньої картини хвороби.
3. Застосування моделі хвороби до поведінки, яка відхиляється від норми. Модель хвороби в психіатрії і психоаналізі.

Тема 5

1. Критерії психічної норми.
2. Психічне здоров'я, психічна хвороба, психічний розлад.

3. Психологічні концепції розладу.
4. Системи класифікації індивідів за психічними розладами.
5. Аналіз умов виникнення психічних розладів: генетичні, біохімічні, нейрофізіологічні, психофізіологічні, психологічні, соціально-психологічні, соціологічні чинники.
6. Поняття психічної адаптації і дезадаптації.
7. Психологічне і психопатологічне значення тривоги.
8. Погляди З. Фрейда на психопатологію.
9. Порушення психічної адаптації з психодинамічної точки зору.
10. Історія розвитку уявлень про захисні механізми.
11. Захисні механізми як невід'ємна частина структури особистості.
12. Позиція вчених у вітчизняній психології і психотерапії з питання про роль психологічного захисту.
13. Взаємозв'язок особистісних рис, розладів особистості і механізмів захисту.
14. Види і угруповання захисних механізмів.
15. Свідомі і несвідомі стратегії долаючої поведінки в індивідуальному розвитку і процесі соціально-психологічної адаптації.
16. Стрес і копінг як модератори психічних розладів.

Тема 6

1. Типи відношення особистості до хвороби і аналіз умов їх виникнення.
2. Типи ставлення особистості до хвороби: адекватне, зневажливе, заперечення, іпохондричне, нозофобне, утилітарне.
3. Психологічні реакції хворих на захворювання.
4. Агравация і симуляція.
5. Психологічні проблеми подолання хвороби, кризи особистості.
6. Прикордонні нервово-психічні розлади. Неврози, реактивні стани.

Тема 7

1. Психосоматичні хвороби та моделі їх формування.
2. Психосоматичні співвідношення в нормі.
3. Соматопсихічні процеси.
4. Психосоматична патологія.
5. Теорія стресу Г. Сельє. Теорія Александра про співвідношення певних типів дитячих конфліктів і хвороб.
6. Компоненти: спадкоємний нахил, раннє дитяче формування, органічний нахил, органічне ураження, символічне значення органу в індивідуальній психіці.
7. Типи психосоматичних розладів за М. Блейлером:

Тема 8

1. Принципи побудови діагностичних досліджень у клініці.
2. Використовування загальноновживаних психодіагностичних методик.
3. Основні принципи діагностики в клінічній психології.
4. Мета і методи діагностики.
5. Принципи побудови діагностичних досліджень.
6. Загальна характеристика, оцінка, конфігурація та інтерпретація загальноновживаних психодіагностичних методик.
7. Клінічні шкали, їхня інтерпретація.

3.4. Індивідуальні завдання: студентів під керівництвом викладача з дисципліни проводиться протягом семестру у формі: вивчення літературних джерел, рекомендованих для опанування тем і проблем та підготовки доповідей за ними.

3.5. Правила оскарження оцінки.

Студент звертається із відповідним запитом до викладача, який переглядає наявні результати навчальної діяльності студента, що підлягають оцінюванню, при цьому за об'єктивних умов (виявлені технічні помилки) набрані бали можуть бути підвищені. У

ситуації, коли студент претендує на вищий бал і вважає оцінювання результатів його навчальної діяльності необ'єктивним, на кафедрі створюється комісія, яка пропонує здобувачу визначеній формі (усній/письмовій) продемонструвати рівень набутих знань, умінь і навичок з даної дисципліни. Бали можуть підвищитися в тому випадку, якщо студент підтверджує задекларований ним рівень знань.

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Щоб досягти мети навчання і успішно пройти курс, необхідно: з першого дня включитися в роботу; регулярно відвідувати заняття, читати матеріал попередньо, до його розгляду на практичному занятті; виконувати всі необхідні завдання і працювати щодня; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися за допомогою і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Відвідування занять та поведінка. Студентам необхідно не спізнюватися і не пропускати заняття; приходити на кафедру одягненими в медичний халат, мати змінне взуття, мати при собі, маску, зошит, ручку. До початку занять на клінічній базі кафедри студенти повинні пройти медогляд і мати санітарну книжку з допуском для роботи в лікувальному закладі.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Студенти з особливими освітніми потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, зв'яжіться з викладачем.

Рекомендації щодо успішного складання освітнього компоненту: активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи.

Техніка безпеки. Всі студенти повинні обов'язково пройти інструктаж з техніки безпеки, який проводиться на початку першого заняття. Інструктаж проводить викладач академічної групи або відповідальна особа, згідно з інструкцією затвердженій наказом ХНМУ із записом у відповідному журналі.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброчесності. Списування та плагіат при підготовці студентських наукових робіт не допускаються. Використання електронних гаджетів (мобільний телефон, планшет) не допускається в ході практичних занять, лекцій та при проведенні всіх видів контролю.

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

Рекомендована література

Базова

1. Ільїна Н.М. Клінічна психологія. Навчальний посібник. Університетська книга 2020.-163 с.
2. Дуткевич Т. Загальна психологія Навчальний посібник. Центр навчальної літератури. – 2019. – 388с.
3. Рєпіна Н.В., Воронцов Д.В., Юматова І.І. Основи клінічної психології – 2003.
4. Медична психологія/ За редакцією академіка С.Д. Максименка. Підручник. – Вінниця: Нова Книга, 2008 – 520 с.
5. Medical psychology. State National Textbook / I.D.Spirina, I.S.Vitenko, O.K. Napreenko et al. – Dnipropetrovsk: 2015. – 376 с

Допоміжна

1. Гальчук О. Я. Г17 Клінічна психологія : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів] / О. Я. Гальчук. – К. : Атіка, 2012. – 216 с.
2. Норман Сандберг, Аллен Уайнбергер, Джуліан Таллін. Клінічна Психологія. Теорія, практика, дослідження, 5-е міжнародне видання. - СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК. – 600 с. – 2007.
3. Стоянова І.Я., Добрянська Д.В. Когнітивно-поведінкова психологія – ТМЦДО – 199с. – 2002.
4. Никоненко Ю.П. Клінічна психологія : Навчальний посібник / Укл. Ю.П. Никоненко. — Київ : КНТ, 2016. – 369 с.
5. Матейко Н.М. Клінічна психологія. Словник-довідник. – Івано-Франківськ: Симфонія-форте, 2015. – 125 с.

Інформаційні ресурси

<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=4213>